

Đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên các trường công an nhân dân góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng hiện nay

LÊ VĂN NGHỊ

LÊ THÀNH TRUNG

TRẦN CÔNG MINH

Công an Tỉnh Hải Dương Email: thanhtrung200227@gmail.com Email: congminh170699@gmail.com

Tóm tắt: Đạo đức cách mạng là biểu hiện những phẩm chất cao đẹp của giai cấp công nhân và dân tộc Việt Nam, nó kiên quyết đấu tranh chống những tàn dư đạo đức cũ, kìm hãm con người trong lợi ích cục bộ, nhỏ nhen, cá nhân chủ nghĩa. Đồng thời, đạo đức cách mạng của người cán bộ phải được hình thành và phát triển trên cơ sở chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và truyền thống tốt đẹp của đạo đức dân tộc. Bài viết hướng đến luận giải việc đổi mới nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên các trường Công an nhân dân (CAND) góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng hiện nay.

Từ khóa: vai trò, giáo dục đạo đức cách mạng, sinh viên, trường Công an nhân dân.

1. Giáo dục đạo đức cách mạng và đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên các nhà trường CAND hiện nay

1.1. Giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên các nhà trường CAND

Trong di sản tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lực lượng CAND luôn được Người dành cho sự quan tâm đặc biệt. Vì thế, trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, Người đã để lại cho lực lượng CAND nhiều di huấn quý báu, trở thành di sản tinh thần thiêng liêng, là nền tảng lý luận, kim chỉ nam cho mọi hoạt động của lực lượng CAND, góp phần quan trọng làm nên những chiến công to lớn, thành tích xuất sắc trong sự nghiệp bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội. Ngay từ khi chính quyền cách mạng mới ra đời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã xác định rõ bản chất cách mạng của CAND: "CAND hoàn toàn khác Công an đế quốc. Công an đế quốc là nanh vuốt của đế quốc để hà hiếp áp bức đa số nhân dân... CAND phải là kiểu mẫu, phải là người chuyên trách thi hành chính sách, phương châm của Đảng, Chính phủ cho tốt. CAND phải thực sự phục vụ nhân dân"⁽¹⁾.

Người nhấn mạnh: "Mỗi người Công an phải là

một chiến sĩ... Tôi mong rằng toàn thể công an sẽ cố gắng thi đua để lập công trong cuộc thắng lợi chung"⁽²⁾.

Sinh viên các nhà trường thuộc lực lượng CAND là những cán bộ, chiến sĩ công an trong tương lai, luôn cố gắng phấn đấu để trở thành lực lượng tiên phong, đi đầu, phát huy vai trò nòng cốt trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước; họ là những thanh niên có những yếu tố căn bản của đạo đức cách mạng thông qua giáo dục của gia đình và nhà trường phổ thông. Đạo đức cách mạng của sinh viên các trường CAND còn được thể hiện trong những việc làm cụ thể, say mê học tập, tích cực nghiên cứu khoa học, chấp hành tốt mọi quy định, phấn đấu sớm trở thành đảng viên để đem sức lực và tài năng cống hiến cho Đảng, cho Tổ quốc và nhân dân. Điều đó đã trở thành những hành vi mẫu mực trong mọi công việc đúng như lời Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: "Đạo đức cách mạng không phải ở trên trời sa xuống, nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà phát triển và củng cố cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong"⁽³⁾.

Giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên các nhà trường CAND được thực hiện trong suốt thời gian đào

tạo tại trường, là một quá trình liên tục từ nâng cao nhận thức đến hình thành quan điểm và rèn luyện thói quen, hành vi đạo đức tốt đẹp. Đó là một quá trình tích lũy dần những giá trị đạo đức cách mạng, tạo ra sự chuyển biến về phẩm chất đạo đức trong nhân cách đạo đức của sinh viên. Đồng thời, đây cũng là quá trình sinh viên lựa chọn, tiếp nhận, tích lũy dần những nhân tố tích cực của nội dung đạo đức cách mạng. Từ đó nâng cao nhận thức, hiểu biết về đạo đức cách mạng, từng bước xây dựng tình cảm, niềm tin, thái độ và nâng dần trình độ, hành vi đạo đức của mình.

Trong quá trình đào tạo, sinh viên phải được giáo dục về nhân sinh quan, thế giới quan đúng đắn, giáo dục lòng trung thành với Đảng Cộng sản và Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; giáo dục lòng yêu nước thiết tha và tinh thần quốc tế trong sáng; giáo dục lòng nhân ái đối với cộng đồng. Quá trình đào tạo phải giúp cho sinh viên khi ra trường được trang bị các kiến thức nghiệp vụ và kỹ năng thực hiện các biện pháp nghiệp vụ tương ứng cần thiết để đảm bảo hoàn thành các công việc được giao; về thể chất, sinh viên phải được rèn luyện theo tiêu chuẩn chiến sĩ công an khỏe; có tác phong nhanh nhẹn, có ý chí và sức bền bỉ để thích ứng với môi trường và điều kiện công tác, chiến đấu; có đầy đủ bản lĩnh, dũng cảm chiến đấu tấn công tội phạm.

Giáo dục đạo đức người Công an cách mạng cho sinh viên các trường Công an là một quá trình tổ chức hoạt động giáo dục bằng nhiều con đường, biện pháp nhằm giúp nâng cao nhận thức, hình thành niềm tin, thái độ, tình cảm, hành vi tốt đẹp với những chuẩn mực đạo đức mới. Từ đó hình thành quan điểm đúng, rõ ràng về đạo đức cách mạng phù hợp với mục tiêu, yêu cầu đào tạo của nhà trường đề ra; phù hợp với nhân cách của người CAND đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của ngành Công an trong từng giai đoạn cách mạng.

Thực chất của giáo dục đạo đức người Công an cách mạng cho sinh viên là nâng cao nhận thức, hình thành niềm tin, thái độ và tình cảm tốt đẹp với những chuẩn mực đạo đức mới. Từ đó hình thành quan điểm đúng, rõ ràng về đạo đức cách mạng, giúp sinh viên hình thành thói quen, hành vi đạo đức tốt đẹp phù hợp với mục tiêu, yêu cầu đào tạo của nhà trường đề ra; phù hợp với nhân cách của người sĩ quan CAND tương lai.

1.2. Đổi mới nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên các trường CAND

Giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên là giáo dục sự tuyệt đối trung thành với mục tiêu lý tưởng của Đảng, với Tổ quốc, với nhân dân; nêu cao chủ nghĩa tập thể, đoàn kết gắn bó máu thịt với Đảng, chính quyền và nhân dân địa phương; phát huy truyền thống tự lực, tự cường, khắc phục mọi khó khăn gian khổ trên mọi lĩnh vực công tác, sẵn sàng nhận và hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao; là giáo dục các chuẩn mực về đạo đức, phương châm hành động và thái độ ứng xử cho mỗi cán bộ, chiến sĩ công an dù ở bất kỳ cương vị, hoàn cảnh công tác nào, trong quá trình học tập cũng như trong suốt cuộc đời hoạt động của mình cũng đều phải rèn luyện, phấn đấu thực hiện, để góp sức mình vào xây dựng lực lượng CAND chính quy, tận tụy, lễ phép và uy tín hơn. Đó cũng là cơ sở để từng bước nâng cao chất lượng tổng hợp của lực lượng CAND theo hướng cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại. Lấy xây dựng vững mạnh về chính trị làm cơ sở; không ngừng tăng cường bản chất giai cấp công nhân, bản lĩnh chính trị vững vàng, bảo đảm CAND luôn là lực lượng chính trị, lực lượng chiến đấu trung thành và tin cậy của Đảng và Nhà nước, làm nòng cốt cùng nhân dân giữ vững ổn định chính trị, xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc; đồng thời hoàn thiện và phát huy hiệu lực cơ chế Đảng lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt đối với CAND, bảo đảm cho sinh viên các trường Đại học, Học viện CAND hoàn thành tốt nhiệm vụ học tập khi đang ngồi trên ghế nhà trường và định hình đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên sau khi ra trường. Mục tiêu cơ bản là xây dựng, rèn luyện đạo đức nghề nghiệp, xây dựng người Công an cách mạng vừa hồng, vừa chuyên, có những phẩm chất, năng lực vừa đáp ứng đòi hỏi của nhiệm vụ bảo vệ an ninh tổ quốc, giữ gìn trật tự an toàn xã hội, vừa kế thừa bản sắc dân tộc.

Sự trưởng thành về đạo đức cách mạng của mỗi cán bộ, chiến sĩ CAND là góp phần vào xây dựng lực lượng CAND vững mạnh toàn diện.

Thứ nhất, đổi mới nội dung giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên các trường CAND

Trong các trường Đại học, Học viện thuộc lực lượng CAND, nội dung giáo dục đạo đức người Công an cách mạng cho sinh viên được gắn với việc tu

đường phẩm chất đạo đức của sinh viên trở thành người sỹ quan công an tương lai có nghiệp vụ, có tinh thần trách nhiệm cao với công việc.

Nội dung giáo dục đạo đức người Công an cách mạng chủ yếu tập trung vào việc giáo dục lòng trung thành với lý tưởng xã hội chủ nghĩa; giáo dục tình yêu lao động, lao động sáng tạo; trau dồi chủ nghĩa tập thể, chống chủ nghĩa cá nhân; giáo dục lòng yêu nước và tinh thần quốc tế trong sáng; giáo dục đạo đức nghề Công an. Giáo dục đạo đức người Công an cách mạng cho sinh viên là một quá trình, từ việc trang bị cho sinh viên các kiến thức, giúp sinh viên nhận thức, đánh giá đúng tình hình của đất nước, quốc tế, cũng như xác định mục tiêu, yêu cầu nhiệm vụ học tập, rèn luyện; mục tiêu, yêu cầu xây dựng bảo vệ tổ quốc xã hội chủ nghĩa trong điều kiện trước mắt và lâu dài, từ đó xây dựng ý thức về vai trò, trách nhiệm đối với Đảng, đất nước, ngành Công an. Đồng thời, giúp sinh viên nắm được mục đích, ý nghĩa đào tạo của nhà trường để trở thành người sỹ quan CAND tương lai. Từ việc trang bị cho sinh viên các kiến thức sẽ giúp định hướng thái độ đúng đắn của sinh viên giúp sinh viên hình thành năng lực tự phân tích, nhận biết và lựa chọn các phẩm chất đạo đức, giá trị đạo đức phù hợp thực tiễn học tập, rèn luyện của mình, qua đó định hướng hành động cho sinh viên.

Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là cơ sở phương pháp luận chủ yếu quyết định sự hình thành và phát triển thế giới quan cộng sản, lý tưởng cách mạng và đạo đức cách mạng; hình thành tình cảm - niềm tin và thái độ, hành vi đạo đức phù hợp với chuẩn mực của người Công an cách mạng. Do đó cần tăng cường giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng và học tập tấm gương đạo đức cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Tư tưởng của Người về đạo đức người Công an cách mạng được thể hiện sâu sắc cả về nguyên lý, lý luận và thực tiễn đạo đức trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội; đặc biệt, bằng chính tấm gương đạo đức trong sáng, mẫu mực, bằng chính sự nghiệp cách mạng vĩ đại suốt đời vì nước vì dân của mình.

Thứ hai, đa dạng các hình thức giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên các trường CAND

Giáo dục chính khóa: hình thức giáo dục này đòi hỏi chủ thể giáo dục phải tận dụng tối đa thời gian trên lớp để chuyển tải những nội dung cơ bản, cốt lõi và

hướng dẫn cách tự học, tự nghiên cứu để sinh viên nắm được bản chất của vấn đề, của bài giảng chứ không có thời gian giải thích, phân tích nhiều và bắt buộc sinh viên phải dành thời gian thích đáng cho việc tự học. Hình thức này giúp cho sinh viên tiếp thu tri thức có hệ thống, đi sâu vào những vấn đề tư tưởng nóng hổi và phức tạp nhất, có sự trao đổi thông tin nhiều chiều. Tuy nhiên hạn chế của nó là dễ làm cho người học thụ động, một mội, sa vào lý thuyết đơn thuần, xa rời thực tiễn.

Giáo dục ngoại khóa: là hình thức ngày càng trở nên quan trọng và cần thiết đối với sinh viên, nhất là trong bối cảnh hiện nay, việc tổ chức và định hướng các hoạt động ngoại khóa là công việc không thể thiếu đối với mỗi trường đại học nói chung và các trường CAND nói riêng. Giáo dục ngoại khóa có tác dụng bổ trợ cho giáo dục đạo đức chính khóa rõ nét nhất như sinh hoạt chính trị đầu khóa, nghe nói chuyện thời sự, báo cáo chuyên đề, học nghị quyết của Đảng... Bên cạnh đó, thông qua việc tổ chức các hoạt động kỷ niệm các ngày lễ lớn của đất nước, của ngành, hội thảo khoa học về những vấn đề chính trị - xã hội... để nâng cao đạo đức, giáo dục các giá trị đạo đức truyền thống cho sinh viên.

Các chương trình ngoại khóa thường được tổ chức hỗ trợ cho giáo dục đạo đức người Công an cách mạng cho sinh viên như: các phong trào thi đua, phong trào hành động cách mạng, phong trào văn thể... Phong trào thi đua như học tập tốt, rèn luyện tốt, thi tìm hiểu các kiến thức chính trị, các giá trị đạo đức, truyền thống của đất nước, của ngành Công an thông qua các sân chơi của sinh viên như thi Olympic các môn khoa học Mác - Lênin, thi kể chuyện tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, rung chuông vàng... Qua đó, những kiến thức chính trị, đạo đức được khắc sâu và vận dụng linh hoạt hơn. Phong trào hoạt động tình nguyện, tình nghĩa, phong trào hiến máu nhân đạo vì cộng đồng, ủng hộ đồng bào lũ lụt, các hoạt động về nguồn... nhằm ôn lại truyền thống lịch sử đấu tranh hào hùng của cha ông và niềm tự hào dân tộc cũng có tác dụng bổ trợ cho giáo dục đạo đức người Công an cách mạng.

Tự giáo dục: là hình thức giáo dục quan trọng trong quá trình giáo dục đạo đức người Công an cách mạng. Đó là quá trình sinh viên đóng vai trò là chủ thể giáo dục, là quá trình sinh viên tự học hỏi, tiếp

thu, chất lọc, tích lũy những tri thức, vốn sống từ bên ngoài một cách có hệ thống để phát triển đạo đức, hoàn thiện nhân cách của mình; là quá trình tự vượt qua những khó khăn, trở ngại trong quá trình giáo dục để chiếm lĩnh những tri thức, kinh nghiệm của các thế hệ đi trước; phát huy tính chủ động để sinh viên tự mình hành động bằng sức lực, khả năng riêng của mình, không bị chi phối bởi người khác hoặc hoàn cảnh bên ngoài. Khi mỗi sinh viên ý thức tự giác cao thì vấn đề tu dưỡng bản thân trở thành nhu cầu tất yếu khách quan.

Đề hoạt động tự giáo dục có hiệu quả, sinh viên cần phải nêu cao ý thức trách nhiệm của mình đối với bản thân, gia đình, nhà trường và xã hội; mặt khác họ cần nhận thức được sự quan tâm giúp đỡ của gia đình, nhà trường và xã hội để có được môi trường tự giáo dục lành mạnh và thuận lợi.

Thứ ba, kết hợp hiệu quả các phương pháp giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên các trường CAND

Phương pháp giáo dục là cách thức hoạt động của chủ thể giáo dục và đối tượng giáo dục đạo đức người Công an cách mạng nhằm thực hiện mục tiêu đề ra. Trong giáo dục đạo đức người Công an cách mạng cho sinh viên thường sử dụng các nhóm phương pháp sau:

Phương pháp đối thoại: là một phương pháp đang được chú ý tăng cường sử dụng để cùng trao đổi ý kiến, thảo luận, tranh luận giữa chủ thể và đối tượng giáo dục để làm sáng tỏ những vấn đề tư tưởng, nhằm đi đến thống nhất ý chí và hành động theo định hướng giáo dục. Thông qua đối thoại, sinh viên được trình bày ý kiến của mình, được giải tỏa tâm lý, kích thích cả trí nhớ lẫn tư duy gây hứng thú, chủ động tri thức và rèn luyện kỹ năng phân tích, khái quát trong lập luận vấn đề.

Phương pháp thực tiễn: thu hút sinh viên tham gia các hoạt động thực tiễn và các phong trào hoạt động cách mạng để giáo dục đạo đức.

Phương pháp thuyết trình: là cách thức sử dụng lời nói để trình bày, giảng giải những vấn đề tư tưởng có tính chất lý luận một cách có hệ thống nhằm trang bị tri thức, củng cố niềm tin cho sinh viên.

Đây là một phương pháp phổ biến mang tính truyền thống, có nhiều ưu điểm như: có tác dụng tích cực, dễ áp dụng trong hoạt động giảng dạy ở các

trường đại học nói chung, các trường Đại học, Học viện thuộc lực lượng CAND nói riêng.

Phương pháp trực quan: là phương pháp chủ thể giáo dục sử dụng các phương tiện trực quan để tác động vào lý trí, tình cảm con người nhằm hướng dẫn nhận thức và hành vi của đối tượng giáo dục. Đây là phương pháp dễ gây ấn tượng mạnh cho đối tượng giáo dục, nó tác động trực tiếp vào các giác quan, tạo cảm xúc và sự khắc sâu kiến thức. Trong giáo dục đạo đức người Công an cách mạng cho sinh viên, đó là việc chủ thể giáo dục sử dụng các tranh ảnh, khẩu hiệu, áp phích, phim, video... có tác động trực tiếp vào tâm lý, tình cảm của sinh viên nên dễ có khái niệm cụ thể về đúng, sai, đồng thời nhanh chóng hình thành những hành động noi gương, bắt chước với những việc làm nhân đạo, những hành động hợp với giá trị đạo đức theo định hướng của Đảng.

Phương pháp nêu gương: là phương pháp tác động vào tâm lý, tình cảm của đối tượng nhằm tạo ra sự bắt chước xã hội với những hành động được xã hội tôn vinh và ngăn ngừa những hành động đi ngược lại lợi ích xã hội. Đây là phương pháp mà chủ thể giáo dục chủ động lựa chọn, bồi dưỡng những tập thể, cá nhân tiên tiến thành những mô hình điển hình tiên tiến và phát động sâu rộng phong trào học tập, phấn đấu theo gương các điển hình tiên tiến.

2. Kết luận

Giáo dục đạo đức người Công an cách mạng phải hình thành ở người học đạo đức, tư cách người Công an cách mạng. Xây dựng nhân cách người CAND phải đặt xây dựng phẩm chất đạo đức lên hàng đầu. Người Công an cách mạng có rèn luyện phẩm chất đạo đức tốt, có bản lĩnh chính trị vững vàng mới có quan điểm quần chúng đúng đắn, mới lễ phép với nhân dân, tận tụy đối với công việc và cương quyết, khôn khéo đối với kẻ thù và các loại tội phạm. Qua đó, góp phần bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam/.

(1) Nhiều tác giả (1982), *Tìm hiểu ý nghĩa khoa học, cách mạng, thực tiễn trong 6 điều dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với CAND*, Nxb. CAND.

(2) Nhiều tác giả (1982), *Tìm hiểu ý nghĩa khoa học, cách mạng, thực tiễn trong 6 điều dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với CAND*, Nxb. CAND.

(3) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, T.11, tr. 601, 612.